

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN

Een toneelspel in vijf bedrijven

door

Walter van den Broeck

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2014
Nr.1709

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIJF tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel
www.sabam.be

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagformulier dat, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie
www.stichtingbredero.nl

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN* op te voeren moet de naam van auteur *WALTER VAN DEN BROECK* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

© 1987 Toneelfonds J. Janssens/Walter van den Broeck
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES

Domien Bonneure

Jeanne   zijn vrouw

Hubert   zijn zoon

Gerda   zijn schoondochter

Alice   zijn kleindochter

Stem (Schepen Valgaeren)

DECOR

De woonkamer van de Bonneures.

Achter : Een vierdelige glazen tuindeur. Links vooraan, een TV-toestel. Midden, een buffetkast. Achter, een deur die op de gang en de keuken uitgeeft.

Links het midden, een ronde tafel met vier stoelen. Rechts van het midden, wat meer vooraan, een sofa front zaal. Rechts een aantal bakken met metalen en glazen afval. Rechts achter : de aanzet van een trap die naar de slaapkamers leidt.

EERSTE BEDRIJF

Jeanne, vijftenzestig en reumatisch, en Hubert, vooraan in de veertig, een ietje naar de korpulentie neigend, regenjas, sjaal, hoed in de hand, staan bij de tuindeur en kijken naar buiten.

Jeanne heeft net gepoetst, ze heeft de stofzuiger nog in de hand.

HUBERT : Tsss...

JEANNE : Ja.

HUBERT : Welwelwelwel...

JEANNE : Jaja...

HUBERT : Maar enfin, zeg dat 't niet waar is, hé.

JEANNE : 't Is wreedehé jongen.

(Zet stofzuiger neer, schort af, loopt moeizaam naar een stoel.)

HUBERT : Hoe hoog zoekt hij dat eigenlijk te maken ?

JEANNE : Dat vraag ik hem niet meer.

HUBERT : En weet ge nu al waar het voor moet dienen ?

JEANNE : Zou hij dat zelf wel weten ? Vroeger dacht ik dat hij kiekens ging houden. Of duiven gelijk dié van hiernevens. Maar 't wordt altijd maar groter. Elke dag heeft hij iets nieuws bij. Een kapotte Leuvense stoof, afgedankte TV-antennes, een kruiwagen, oude flessen.

(Wijst naar de bakken.)

Bezie dat. Maar enfin, Domien, waar dient dat allemaal voor ? v vraag ik dan. Voor mijn toren, zegt hij. En die toren, waar moet die voor dienen ? Voor niks, zegt hij dan. En dan hebben we gedaan met klappen. Ik heb hem altijd maar laten doen. Mijn huis staat wel altijd ondersteboven, maar alla. Maar nu met die ambras met de geburen...

HUBERT : Wat wilt ge ? 't Is een publiek gevaar geworden. Geen wonder dat die mensen reklameren.

JEANNE : 't Is die van hiernevens die 't aangestoken heeft. Omdat zijn duiven d'r een schrik van gepakt hebben, zogezegd.

HUBERT : Ma, die mens heeft groot gelijk. 't Is geen gedoe, zo'n groot spel. Allee, ge moet dat zien.

JEANNE : 'k Weet het. Maar hij had eerst eens kunnen komen klappen voor dat hij de andere geburen begon op te stoken.

HUBERT : Dat zou wat geholpen hebben. Ge kent onze pa toch zeker. Daarbij, als er één mens reklameert, dan zijn er eigenlijk vijftig die ook willen reklameren, maar die juist geen tijd hebben, of geen schrijfpapier in huis hebben of zo. Da's bij de gazetten zo, da's bij de BRT zo, da's overal zo. Als ge in de politiek zit gelijk ik, dan weet ge dat goed genoeg. Nee ma, dat ding moet daar weg. En 't gaat tijd worden ook. Wat ze me daar vroeger mee gekoeioneerd hebben. 't Spel van Zotte Domien, zegden ze. En ik, ik was Berke, Berke van Zotte Domien. Als er gesjot werd kozen ze mij laatst.
(Pauze) Is de faktor al geweest ?

JEANNE : 'k Peis van niet. Waarom ?

HUBERT : Zomaar.

JEANNE : Waarom Hubert ?

HUBERT : D'r is een brief van 't schepenkollege onderweg...

JEANNE : Van 't schepenkollege ?

HUBERT : Ja.

JEANNE : Dan heeft die nurks van hiennevens toch woord gehouden.

HUBERT : 't Is godverdomme zijn eigen schuld. Gij verschiet daar toch niet van ? Die diender die hier is geweest voor 't procesverbaal heeft hij met zijn geweer weggejaagd. 'k Heb mijne pere nogal gezien in 't schepenkollege. Bonneure, uwe pa heeft die somtijds eensslag van de molen gehad ? En dan hadt ge de smoel van schepen Valgaeren, die van Kultuur en Toerisme moeten zien. Die had zelf gaarne Ruimtelijke Ordening gehad, verstaat ge.
(Jeanne begint stilletjes te huilen.)
Ma, wat is er ?

JEANNE : Ik kan er niet meer tegen jongen. Mijn benen...Dat kot is hier veel te groot geworden. Ik kan dat geeneens meer fatsoenlijk onderhouden. En nu met die ambras allemaal.

HUBERT : Dat komt allemaal wel in orde ma. Allee nu.

JEANNE : De laatste tijd...hij heeft zijn eten nog niet door zijn keel

of hij zit al in de hof. Ik zie hem nog juist aan tafel. Als ik rap ben.

HUBERT : En zeggen dat gij het zo goed zou kunnen hebben. Binnenkort gaat hij op pensioen. Als gij nu slim waart hé, als ik van ullie was hé... Op de Zandijk, juist buiten de ring, daar zijn ze sociaal woningen aan 't bouwen. Een heel wijk. Als ge wilt zorg ik ervoor dat gij daar een huizeke krijgt. Geen trappen meer, alles op 't gelijkvloers. En onderhoud is er niet aan. Ge zwiert eens met uw stofvod en 't is proper.

JEANNE : Als 't aan mij lag...

HUBERT : Meent ge dat ?

JEANNE : Wat peist ge ?!

HUBERT : Omdat ge daar nooit iets van gezegd hebt.

JEANNE : Omdat wij zoiets niet kunnen krijgen. Met al onze eigendom hier..

HUBERT : Maar ma toch. Ik als Schepen van Ruimtelijke Ordening, ik zou dat niet gedaan kunnen krijgen voor u ? Allee nu toch.

JEANNE : Zoudt gij dat kunnen ?

HUBERT : Ge hebt het maar voor 't zeggen...

JEANNE : (Pauze) Neen. 't Zal toch niet pakken...

HUBERT : En waarom niet ?

JEANNE : Omdat hij die verdomde toren niet wil achterlaten.

HUBERT : Maak u daar maar geen zorgen over ma. In die brief van 't schepenkollege staat dat hij hem moet afbreken.

JEANNE : Is 't waar ?

HUBERT : Tot tegen de grond.

JEANNE : Hoe weet gij dat ?

HUBERT : Omdat ik hem zelf heb moeten ondertekenen, begod.

JEANNE : Als hij dat hoort...

HUBERT : Zijt blij ma. Dat probleem is dan al opgelost.

JEANNE : Ha, gij peist dat.

HUBERT : Als de gemeente zegt "afbreken" dan is 't afbreken. Daar gaat geen deur nevens.

JEANNE : Dan zou 't misschien toch...

HUBERT : Da's zeker !

JEANNE : Maar wat moeten we dan met dees hier allemaal doen ?

HUBERT : (Bij haar aan tafel nu)

Hewel ma, luister. Ik heb een goed gedacht. Pak nu eens dat ik het huis en de hof hier koop.

JEANNE : Gij ?

HUBERT : Ik ja. Allee, niet ineens, want zoveel geld heb ik natuurlijk niet, dat weet ge. Maar met een lijfrente.

JEANNE : Een lijfrente ?

HUBERT : Dat kent ge toch ?

JEANNE : Ik heb daar wel eens van gehoord, maar,...

HUBERT : Hewel, dat zit zo. Als enig kind moet ik dat hier vroeg of laat toch allemaal erven. Niet dat ik daar op zit te wachten, maar een koe is een koe. Maar in plaats van op die erfenis te wachten, kan ik dat hier ook allemaal kopen. Met een lijfrente. **Nu**. Verstaan ?

JEANNE : Neen, eigenlijk niet.

HUBERT : In plaats van later, **nu**, verstaat ge 't niet ?

JEANNE : Jaja, dat wel, maar hoe gaat dat dan ?

HUBERT : Momentje, ik ga er komen. In plaats van de heel som ineens te geven, betaal ik u elke maand, laten we zeggen 12 à 13 duizend frank.

JEANNE : Gelijk een pensioentje.

HUBERT : C'est ça.

JEANNE : Iedere maand ?

HUBERT : Iedere maand.

JEANNE : En voor hoelang ?

HUBERT : Hewel, tot dat gij allebei...allee..zolang als een van u leeft.

JEANNE : (peinzend) Ah, zo...

HUBERT : Maar als ge 't liever niet wilt...

JEANNE : Neenee...

HUBERT : Ge kunt het natuurlijk ook verhuren, maar da's ook niet alles.

JEANNE : Nee.

HUBERT : Als 't zo van die verbruineerders zijn...

JEANNE : Ja...

HUBERT : Of...ge kunt het natuurlijk ook aan vreemden verkopen, als ge dat liever wilt.

JEANNE : Neenee.

HUBERT : Ik doe het maar voor ons Aliceke, ziet ge. Dat ze later iets heeft.

JEANNE : Ons Aliceke ja...Hoe is 't daar nu mee ?

HUBERT : Die is zowat in d'r moeilijke jaren hé. Ze...Ze gaat niet meer naar school nu.

JEANNE : Niet meer naar school ?

HUBERT : Nee...

JEANNE : En ze zat in 't voorlaatste jaar.

HUBERT : In 't laatste !

JEANNE : Da's toch niet het moment om op te geven hé.

HUBERT : 'k Weet het genoeg. 't Is zuiver om mij te kloten. Sinds dat ik schepen ben...Overlaatst, weet ge wat ze overlaatst tegen mij riep ? Want ge zoudt dat soms moeten horen. Weet ge't ? Heeft ons Gerda het u niet verteld ?

JEANNE : Nee.

HUBERT : Rechtse zak ! riep ze.

JEANNE : Rechtse zak ?

HUBERT : Ja. Rechtse zak. (pauze) Verstaat ge 't niet ?

JEANNE : (Schudt het hoofd) Nee...

HUBERT : Een rechtse zak ma, dat is...afijn, dat is...euh...een vuil woord. Zoiéts gelijk "klootzak". Maar dan een...een "politieke klootzak".

JEANNE : Maar allee nu toch ! (pauze) Heeft ze nog geen kennis...?

HUBERT : Was 't maar waar !

JEANNE : En wat doet ze dan nu ?

HUBERT : Thuis rondhangen. En boekskes lezen. Want gaan doppen mag ze niet. Dat zou ik niet willen ook niet. Tegen de Schepen van Ruimtelijke Ordening zeggen ze al "profiteur" voor dat hij goed en wel zijn kont in zijn zetel heeft gedraaid. En als ik haar nu nog zou laten gaan doppen...Als ge wilt laat ik haar hier wat komen helpen en zo. Met kuisen. Boven. Wat peist ge ?

JEANNE : (Heeft het moeilijk) Ja.

HUBERT : Tot het weer wat beter is met uw benen. En gij moet maar eens met onze pa over die huizekens op de Zaandijk en over die lijfrente klappen.

JEANNE : Ja. Maar 't zal niet veel uithalen, peis ik.

HUBERT : Jamaar, gij moet ook een beetje moeite doen hé ! Ge moet al niet op voorhand zeggen dat het niks zal uithalen. A propos, hebt ge'm al eens gepolst over een kado voor als hij op pensioen gaat ?

JEANNE : 'k Heb geeneens de kans gehad.

HUBERT : Wat peist ge, wat zou hij gaarne willen ?

JEANNE : 'k Heb er geen gedacht van.

HUBERT : Een gouden horloge ?

JEANNE : Die krijgt hij van de Validek.

HUBERT : Wat dan ?

JEANNE : 'k Weet het niet. 'k Weet het niet.

HUBERT : 't Is niet gemakkelijk hé. Ons Gerda heeft d'r eigen ook al zot

zitten peinzen. Wat moet ge nu kopen voor een mens die geen hobby heeft, allee ?

DOMIEN : (Off)

En als ze nog eens op mijn dak zitten dan schiet ik ze d'r één voor één af.

(Hij opent de tuindeur, korpulent maar kwiek. Overall, werkpetje) Vuile zwartzak, godverdomme. (Bemerkt Hubert) Hij zit al de hele voormiddag met een verrekijker in zijn hof.

(Kijkt verbolgen door de glazen deur) Dat ze dat soort smeerlappen na de oorlog niet tegen de muur hebben gezet...

(Rukt de deur open, zingt heel luid) Ze zullen hem niet te-hem-men de fiere Vlaamse leeuw ! (Dan als een hond) Ahoewhoewwoew !!!

HUBERT : Pa, alstublieft !

DOMIEN : Dan heeft hij weer iets om tegen die andere pezewevers te vertellen. Klootzak verdomme.

(Krijgt Jeanne in de gaten die haar tranen droogt.)

Wat zit gij daar weer te blèten ?

JEANNE : Och. (Moffelt zakdoek weg, begint stofzuiger weg te slepen.)

DOMIEN : (tot Hubert) Is ons Aliceke d'r niet bij ?

HUBERT : Euh...neen, die had geen tijd...

DOMIEN : En hoe is 't met dat kind ?

HUBERT : O, goed...

DOMIEN : Wanneer brengt ge haar nog eens mee ?

HUBERT : Een van dees dagen, zeker.

DOMIEN : Hm. (In een kist met prullaria rommelend) Klootzak begod.

HUBERT : Wat ?

DOMIEN : (Schudt het hoofd) Niks.

(Er wordt gebeld. Jeanne kijkt Hubert aan, Hubert kijkt Jeanne aan. Beiden kijken naar Domien.)

JEANNE : Da's de faktor peis ik. (Spoedt zich af, links)

DOMIEN : Waarom belt die ? 't Is pertang nog geen nieuwjaar.

HUBERT : 'k Peis dat die een aangetekende brief bij heeft.

DOMIEN : Een aangetekende brief ?

HUBERT : Van 't schepenkollege.

DOMIEN : Van 't schepenkollege ?

HUBERT : (geprikeld) Pa, zal ik ze in een bruin papier doen ? Dan kunt ge'r in de hof wat mee spelen.

JEANNE : (Op met brief. Aarzelend. Geeft brief aan Domien.)

't Is voor u.

(Domien scheurt het omslag open, neemt de brief eruit, leest, scheurt hem dan in stukjes en steekt de snippers op zak.)

DOMIEN : Die brief heb ik nooit gekregen. Gij zijt mijn getuigen.

HUBERT : Wat zegt ge nu ?

DOMIEN : Ik zeg u dat ik die brief nooit gekregen heb.

HUBERT : Ge zijt goed gij. Ons ma heeft hem u juist gegeven.

JEANNE : En ik heb moeten aftekenen van de fakteur.

DOMIEN : Gij wel. Maar ik niet.

HUBERT : Dat blijft toch eender.

DOMIEN : Neen, dat blijft niet eender. En daarbij, gij hebt afgetekend voor een lege envelop. Hier, zie maar. (Toont legen envelop) Gij zijt mijn getuigen : ik heb die envelop open gedaan en er stak niks in.

HUBERT : Pa, gij zet toch wel iets op uw kop tegen de zon als gij daarboven in die toren zit, zeker ?

DOMIEN : Een aangetekende brief steekt ge niet in een envelop. Dat weet het kleinste kind. Die plakt ge dicht en stuurt ge zo op.

HUBERT : Pa, in godsnaam, hebt ge nu nog niet genoeg ambras ?

JEANNE : Wat stond erin ?

DOMIEN : Waarin ?

HUBERT : Dat hij zijn toren moet afbreken. Dat stond erin.

JEANNE : En als hij niet wilt ?

HUBERT : Dan doet de stad hem een proces aan en dan wordt hij veroordeeld. Een kopie van dat procesverbaal is naar de Staatssekretaris van Ruimtelijke Ordening en naar de Prokureur gegaan.

DOMIEN : Ik weet niet waar dat ge 't over hebt, jongen.

HUBERT : Pa, ik weet dat die toren veel voor u betekent, maar 't wordt nu bijgod toch stilaan tijd dat ge eens met uw twee voeten terug op de grond komt. Ge moet hem afbreken, pa !

DOMIEN : (bitter) Afbreken ?

HUBERT : Afbreken, ja.

DOMIEN : Waarom ?

HUBERT : Omdat het niet mag, daarom. Dat weet gij goed genoeg.

DOMIEN : Broekschijters zijt gij. Allemaal daar op 't gemeentehuis. En gij, gij zijt de grootste.

HUBERT : Ikke ?

DOMIEN : (Wijst naar de buurman)

Naar hem hadt ge moeten schrijven. Dat hij zijn smoel moet houden, of dat ik anders eens zal gaan vertellen wie hij in de oorlog

allemaal verraden heeft.

HUBERT : Pa, da's een vertelselke dat ik al moet horen van toen ik nog zò klein was.

DOMIEN : Een vertelselke ?

HUBERT : Dat kunt gij niet bewijzen, pa en daarbij dat heeft er niks mee te maken.

DOMIEN : Dat heeft er alles mee te maken.

HUBERT : (zucht) Pa, het is verboden ! Hoort ge't ? 't Is door de wet verboden om zoiets groots in uw hof te bouwen. 't Is verboden en 't is gevaarlijk.

DOMIEN : Gevaarlijk ?

HUBERT : Als hij eens omwaait en hij valt op de huizen hiernevens, ze kleden u uit tot op uw hemd.

DOMIEN : (schamper lachend)

Omwaaien zegt hij. In geen honderdduizend jaar, beste jongen.

HUBERT : Zijt gij een architect misschien ?

DOMIEN : Ik zeg u dat hij niet kan omvallen.

HUBERT : Gij zult het weten.

DOMIEN : Ik wèèt dat, ja. Mijn handen weten dat.

HUBERT : Gij denkt alleen maar aan uzelf gij. De rest van de wereld kan naar de verdommenis lopen. Ons ma...

DOMIEN : Wat is er met ons ma ?

HUBERT : Dat ge haar de dood nog in zult jagen met uw koppigheid.

DOMIEN : Ikke ?

HUBERT : Ja gij. Hebt gij haar de laatste tijd al eens goed gezien ? Ze pikkelt hier in dat veel te groot huis rond als een gehandikapte. In plaats dat gij haar al eens wat zoudt helpen, zit gij daar de godganse dag in dat ding te kloten daarbuiten. In dat stom onnozel ding. Daardoor hebt ge last met de geburen gekregen. En nu met de gemeente. En als ge met uw kop blijft spelen, binnenkort ook met het gerecht.

DOMIEN : 'k Word nog beroemd, ge zult het zien.

HUBERT : Ja, lach er maar mee. Inplaats van aan ons ma te denken, of aan mij.

DOMIEN : Aan u ?

HUBERT : Ja, aan mij.

DOMIEN : Ik denk de hele dag aan u. Vooral aan die dikke nek die ge gekregen hebt sinds dat ge op 't gemeentehuis zit, meneer de schepen.

HUBERT : Meneer de schepen, ja. Maar meneer de schepen mag in 't gemeente-

huis de boter vreten, gij niet. Of peist ge dat 't plezant is als schepen Valgaeren zo venijnig zegt : "Binnenkort staat 't in 't groot in de gazetten : 'Schepen Bonneure in konflikt met eigen vader !'" Een egoïst zijt gij, een egoïst en een...een..

DOMIEN : Een zot, zeg het maar. Ze zeggen het allemaal.

HUBERT : Ma, probeert gij d'r nog wat verstand in te krijgen, ik moet weg. Ik moet naar een vergadering. Saluut. (Links af)

JEANNE : (Na onbehaaglijke pauze tot Domien.)

Zijt ge nu kontent ?

DOMIEN : Afbreken ! Over mijn lijk godverdomme.

JEANNE : Luister nu eens heel goed Domien Bonneure, uw zoon heeft gelijk. Overschot van gelijk. 't Is nu genoeg geweest met uw dwaze spellkes. Al van in '46 zijt ge hier de kwiebus van de wijk. 't Heeft mij nooit iets kunnen schelen. Maar nu, nu kan ik er niet meer tegenop. Dat groot kot hier, dat scharminkel in de hof, de geburen...alles !

DOMIEN : Sinds wanneer trekt gij u iets aan van de geburen ?

JEANNE : 't Moet wel.

DOMIEN : Waarom ?

JEANNE : Omdat hier in huis niemand zijn eigen nog iets van mij aantrekt.

DOMIEN : Da's weer wat nieuws.

JEANNE : Ge weet goed genoeg waar ik het over heb, Bonneure.

DOMIEN : Ik geef toch elke veertien dagen mijn pree af.

JEANNE : Ja, dat wel. En ge komt nog drie keer per dag haastig wat eten ook. En slapen.

DOMIEN : Hewel dan.

JEANNE : Hewel dan, hewel dan...

DOMIEN : Hewel dan !

JEANNE : Weet gij hoelang het geleden is dat gij...

DOMIEN : Dat ik wat ...?!

JEANNE : Dat ge nog...

DOMIEN : Dat ik wat nog ?

JEANNE : Dat wij nog... Moet ik er een vuil tekeningske bij maken misschien?

DOMIEN : Kus nu mijn botten !!!!

JEANNE : Drie maanden, Bonneure ! Drie maanden !

DOMIEN : Drie maanden ?!!!

JEANNE : Drie maanden, een week en vier dagen, als ge't juist wilt weten.

DOMIEN : Kus nu mijn botten zeg.

JEANNE : Dat hebt ge al eens gezegd.

DOMIEN : (Schudt het hoofd) Dat kan niét.

JEANNE : Niet kunnen ? 'k Heb streepkens gezet op de almanak. Moet ik hem halen?

DOMIEN : Neen, laat maar. (pauze) De tijd vliegt nogal hé.

JEANNE : Tegen wie zegt ge't. (pauze) 'k Ben hier nog juist goed om het kot op te kuisen en uw eten te maken.

DOMIEN : Jeanne, ik zweer het u, ik wist echt niet dat het al zo lang geleden was.

JEANNE : 'k Heb zelfs al gedacht dat ge met een ander op stap waart. Met een jong ding of zo.

DOMIEN : Ik ? Met een ander ?

JEANNE : 't Zou de eerste keer zijn zeker ?

DOMIEN : Gij zijt zozotzals een achterdeur, gij. Ik met een ander. 'k Kan bijgod thuis mijn werk geeneens af. Ge hebt het daarjuist zelf gezegd.

JEANNE : Ik dacht het maar hé. Wat denkt een mens als ze hem niet meer zien staan ?

DOMIEN : Drie maanden, bijgod.

JEANNE : D'r is iets met u, Domien Bonneure. Dat gejaag met die toren, zo erg hebt ge't nog nooit gehad. Hoe hoog is hij nu al ? 't Schijnt dat ge hem van aan de statie al kunt zien staan. Hoe hoog moet hij eigenlijk worden ? En hoelang gaat ge daar nog mee bezig zijn ?

DOMIEN : 'k Weet het zelf niet: Nog een paar weken, maanden...

JEANNE : Jaren, zeker.

DOMIEN : Neen, dat niet. Ik voel dat hij bijkanst af is, maar ik kan het op een maand na niet zeggen.

JEANNE : Waarom Domien ? Waarom doet ge dat ?

DOMIEN : Soms weet ik het. Dan weet ik het weer niet meer. 'k Weet alleen dat ik het moet doen.

JEANNE : Van wie ?

DOMIEN : Van mijn eigen. 'k Kan geen vijf minuten stilzitten of het begint te wemelen in mijn kop. Nieuwe bogen, nieuwe versieringen, nieuwe vertakkingen...en dan moet ik de hof in of ik ontplof. En dan begin ik. Hier een buis, daar een vijs...

JEANNE : 'k Geloof dat ge'r één van uw eigen vijzen ingedraaid hebt.

DOMIEN : Och mens.

JEANNE : Ge moet vanavond eens naar de dokter gaan.

DOMIEN : Waarom ?

JEANNE : Om u te laten onderzoeken.

DOMIEN : Ik mankeer niks, ik voel me zo gezond als een vis.

JEANNE : Als een stokvis zeker.

DOMIEN : Peist ge misschien dat er iets niet in orde is met mijn fluit ?

JEANNE : Ge zoudt het van minder.

DOMIEN : Ik mankeer niks ! Als ik wil dan kan ik het nog altijd twee keer achtereen.

JEANNE : Met uwen bebbel wel ja.

DOMIEN : Ik kan daar niks gaan doen bij die dokter.

JEANNE : Dat zei onze pa ook, en 's avonds zat hij dood voor de televisie. 't Was juist "Panorama".

DOMIEN : Ik ga niet, zeg ik u.

JEANNE : Dan laat ik hem komen.

DOMIEN : Dat moet gij weten.

(Hij staat op, neemt een houten bak, begint er in te rommelen en verdwijnt dan door de tuindeur.)

Als ge hem opbelt, zeg dan dat hij een ladder meebrengt, hé.

(af)

(Jeanne loopt naar de telefoon, neemt de hoorn, draait een nummer, legt de hoorn dan weer op, laat zich op een stoel vallen en snikt.)

DOEK

TWEEDE BEDRIJF

Enkele weken later. Tegen de avond. Er werd net taart gegeten. Hubert, Gerda (vooraan in de veertig, iets te zwaar opgemaakt) en Jeanne buigen zich over een plan. Alice, tegen de twintig, lang zwart en slordig kapsel, lange jurk, het geheel wat zigeunerachtig, kijkt door de tuindeur. In haar hand een mekkerend radiootje.

JEANNE : (Naar het plan turend, bewonderend) Jaja.

HUBERT : Is 't niet schoon ?

GERDA : (tot Alice) Alice, zet dat ding eens af, ik krijg er koppijn van.
(Alice draait zuchtend het radiootje uit, gaat op de sofa zitten en bladert in een TV-blad.)

JEANNE : En waar is dat, zegt ge ?

HUBERT : Op de Zandijk, ge weet wel, daar buiten de ring. Daar is't schoon en rustig. Allemaal groen, goei lucht en alles. Bezie dat ma, een schone living, een ingerichte keuken, twee slaapkamers, een grote en een klein, een badkamertje met een zitbad...

GERDA : Da's heel praktisch voor...euh..mensen van uw ouderdom !

HUBERT : En hier ma, een gazonneke met bloemekes. Da's fris in de zomer.

GERDA : En ge hebt er geen last mee, want 't wordt allemaal door de bouwmaatschappij onderhouden.

JEANNE : En chauffage ? Is er chauffage ?

GERDA : Natuurlijk.

HUBERT : Als ge er rap bij zijt, dan hebt ge de eerste keus.

JEANNE : (zucht) Als hij nu maar eens meewilde hé.

HUBERT : Hebt ge erover geklapt ?

JEANNE : Daar zitten uitdrogen in zo'n konijnekotje zeker, mij niet gezien, zegt hij.

GERDA : Een konijnekotje, hij weet niet wat hij zegt.

JEANNE : Maar hij mag op zijn kop gaan staan : ik blijf hier niet. Die trappen hé, naar boven is niks, maar naar beneden.

GERDA : Ons Alice blijft hier tot ge wat beter uit de voeten kunt. Ge pakt uw medikamenten toch nog ?

JEANNE : 'k Peis dat 't sleet is. Niks dan sleet.

HUBERT : A propos ma, en dat van die lijfrente, hebt ge hem dat uitgelegd?

JEANNE : Hij luistert geeneens.

HUBERT : Toch erg hé. Is dat nu niet erg ?

JEANNE : Ik vind dat een heel schoon regeling.